

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Verslag

Internetconsultatie subsidieregeling coöperatieve energieopwekking

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Proces internetconsultatie	3
Insprekers	3
Reacties op hoofdlijnen	3
Inhoudelijke wijzigingen	4
Vollasturen windenergie	4
Vervallen eigen-vermogen-criterium	4
Automatische verlenging subsidieperiode voor banking	4
Overdracht beschikking aan andere entiteit	4
Vereiste bijlage intekening productie-installatie	4
Meetgegevens en toestemming gegevensuitwisseling tussen RVO en CertiQ	4
Ledenlijst VvE	4
Postcoderoosvereiste en kleinverbruikersaansluiting VvE's	4
Afwijzing bij reeds verstrekte subsidie	4
Vervallen investeringskosten per component	4
Productie-installatie-uitbreiding met bestaande deelnemers	4
Begripsbepalingen	5
Definitie garantie van oorsprong	5
Marktpartij en netbeheerder	5
Tekstuele aanpassingen in de artikelen	5
Geen negatief subsidietarief	5
Ingebruikname voortaan consequent gehanteerd	5
Meerdere productie-installaties op dezelfde locatie	5
Garantiebeheerinstantie	5
Aanpassing van de toelichting	5
Definitie deelcoöperatie	5
Minimale deelname van 1 lid per 5 kWp	5
Windsnelheden	6
Geen aanpassing	6
Werking van de regeling	6
Kortere beslistermijn en langere realisatietijd	6
Bureaucratie	6
Ieder lid één stem	6
Onomkeerbare verplichting verwijderen als afwijzingsgrond	7
Overstap oude naar nieuwe regeling	7
Tijdelijke vergunningen toestaan eerste openstellingsronde	7
Business case	7
Terugverdientijden te lang	7
Ondernemersrisico's	7
Categorieën en basisbedragen	8

Toegankelijkheid	8
Directe toegang woningcorporaties tot de subsidieregeling	8
Boven- en ondergrenzen	8
Wegnemen maximum aantal vollasturen	8
Specifieke situaties	8
Netcapaciteit Noord-Oost-Nederland	8
Opstalrecht-kosten bij een complex zonder VvE	9
Gemeenschappelijke aansluiting oude gebouwen	9
Gemengde VvE	9
Definitie deelnemend lid	9
Uitbreiding postcoderoos	9
Eén subsidieaanvraag voor meerdere percelen	10
Minimum aantal leden VvE	10
Andere doelstellingen	10
Openstelling voor andere categorieën	10
Combinaties van verschillende opweksystemen achter één aansluiting	10
Upgrade-aanvraag voor productie	10
Eigen gebruik	10
Verplicht gebruik binnen postcoderoos	11
Garanties van oorsprong	11
Gebruikte materialen	11
Extra toelichting	11
Twee productie-installaties op dezelfde locatie	11
Toelichting kleinverbruikersallocatiepunt achter grootverbruikersaansluiting	11
Recht van opstal voor een roerende zaak	12
Gelijktijdige deelname van een lid aan de PCR en de SCE	12
Locatie gebruikt door verschillende energiecoöperaties	12
Beroepsmogelijkheid	12
Definitie allocatiepunt	12
Definitie gebruikte materialen	12
Tool definitie postcoderoos & rekenmodel banking	12
Aanvang subsidieperiode op datum ingebruikname	12
Overig	12
De fiscale postcoderoosregeling	12
Jaarlijkse vaststelling subsidieplafond	13
Hoger energielabel door deelname SCE	13
Verschillen tussen groepen burgers	13
Veranderende regels	13

Inleiding

De Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking (hierna: de regeling) zal vanaf 2021 de fiscale regeling Verlaagd tarief, beter bekend als de postcoderoosregeling (hierna: fiscale postcoderoosregeling) vervangen. Met de regeling worden energiecoöperaties en verenigingen van eigenaren gestimuleerd om in coöperatief verband in de eigen leefomgeving (afgebakend door een postcode-roos) hernieuwbare elektriciteit door middel van zonne-energie, windenergie of waterkracht op te wekken. De concept-regeling heeft voorgelegen in een internetconsultatie van 18 november 2020 tot en met 9 december 2020. Het was mogelijk te reageren op de regeling en het bijbehorende besluit tot openstelling van de regeling voor 2021. In dit verslag wordt ingegaan op de door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat ontvangen reacties en wordt een toelichting gegeven op hoe de Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) met deze reacties omgaat. Op hoofdlijnen gaat het dan om 1) aanpassing van de regeling, 2) aanpassing van de toelichting, 3) geen aanpassing.

Proces internetconsultatie

De concept-regeling heeft voorgelegen in een internetconsultatie van 18 november 2020 tot en met 9 december 2020. Het was mogelijk te reageren op de regeling en het besluit tot openstelling van de regeling voor 2021. Vervolgens is een verslag opgesteld dat weergeeft tot welke wijzigingen de consultatie-inbreng al dan niet heeft geleid. Het verslag is gepubliceerd op de website www.internetconsultatie.nl. Op deze website zijn ook alle individuele openbare reacties te vinden. Dit verslag is vastgesteld op 15 maart 2021 namens de minister.

Insprekers

Er zijn 38 reacties binnengekomen. Meer dan de helft van de reacties is afkomstig van energiecoöperaties. Er zijn reacties ontvangen van verschillende gemeenten en de provincie Groningen. Daarnaast reageerden Aedes en WocoZon vanuit het belang van de sociale huursector en hebben de energieleveranciers Essent en Greenchoice gereageerd. Ook hebben vier particulieren, twee consultants en één ander bedrijf gereageerd. Er zijn opvallend veel reacties vanuit Noord-Oost-Nederland: dit houdt verband met de netcapaciteitsproblematiek aldaar.

Categorie inspreker	Aantal
Coöperatie	21
Overheid	6
(vertegenwoordiger) Energieleverancier	2
(vertegenwoordiger) Woningcorporatie	2
Particulier	4
Consultant	2
Bedrijf	1

Reacties op hoofdlijnen

Er wordt in verschillende reacties verheugd gereageerd op de regeling en het besluit, en op de verbeteringen die er voorafgaand aan de consultatie gedurende het proces van totstandkoming reeds zijn doorgevoerd, zoals de verruiming van de grenzen voor de categorieën.

Voor de meeste insprekers blijven er nog wel aandachtspunten over, die men graag inbrengt. Dat zijn soms belemmeringen die men ziet, kleinere punten, maar ook vragen om verheldering.

Verreweg de meeste reacties betreffen de netcapaciteitsproblematiek in Noord-Oost-Nederland. De energiecoöperaties hebben daardoor geen mogelijkheden voor een grootverbruikersaansluiting. Dit levert beperkingen op voor het neerzetten van grotere productie-installaties of productie-installaties op een perceel waar al een andere productie-installatie gevestigd is.

Daarnaast wordt door een aantal insprekers de juistheid van (bouwstenen van) de subsidiëtarieven in twijfel getrokken. Daarbij zouden de uitgangspunten voor de bepaling van het tarief uit het Besluit stimulering duurzame energieproductie en klimaattransitie (hierna: Besluit SDE++) overgenomen zijn en te weinig aangepast zijn aan de verdienmodellen van energiecoöperaties.

Ook wordt regeldruk en complexiteit van de procedures door insprekers genoemd. De maximale beslistermijn van 13 weken, indien die wordt verlengd met 13 weken, zou te lang zijn en de realisatietermijn van 18 maanden voor zon-pv-productie-installaties zou te kort zijn voor coöperaties om alle procedures rond te krijgen. Er worden vragen gesteld over sommige eisen en afwijzingsgronden, zoals respectievelijk de haalbaarheidsstudie en de verplichting nog geen onomkeerbare investeringen te hebben gedaan.

Ten slotte blijft er nog een grote variatie aan beleidskeuzes over die toelichting behoeven of waar alternatieven voor worden aangedragen. Hieronder vallen onder andere de verzoeken andere categorieën in de regeling op te nemen, boven- en ondergrenzen voor categorieën aan te passen en een overgangsregeling op te stellen van de fiscale postcoderoosregeling naar deze regeling. Sommige insprekers kaarten uitzonderingssituaties aan waarbij een coöperatie of vereniging van eigenaars (hierna: VVE) knelpunten zou ondervinden, zoals wanneer coöperaties aan volledige vreemdvermogenfinanciering doen of kleinverbruikers woonachtig zijn in een complex met een gemeenschappelijke aansluiting. Aanpassing van de regeling of het openstellingsbesluit De regeling en het openstellingsbesluit zijn op verscheidene punten gewijzigd naar aanleiding van de internetconsultatie. Dit verslag geeft een totaaloverzicht van deze en andere wijzigingen. Er zijn aanpassingen gedaan op inhoudelijk vlak, in de begripsbepalingen en louter tekstueel verduidelijkend. Tevens zijn artikelen gesplitst en is de nummering van de artikelen daarop aangepast.

Inhoudelijke wijzigingen

Vollasturen windenergie

De berekening van het maximum aantal vollasturen voor windenergie is in lijn gebracht met de onder het Besluit SDE++ gehanteerde methode. Het maximum aantal vollasturen voor een productie-installatie wordt niet voor alle subsidieaanvragers gelijk gesteld, maar wordt net als bij het Besluit SDE++ weergegeven als de netto P50-waarde vollasturen, die wordt afgeleid uit de windenergie-opbrengstberekening voor de betreffende productie-installatie. Het openstellingsbesluit en de toelichting daarbij zijn hierop aangepast.

Vervallen eigen-vermogen-criterium

Energie Samen geeft aan dat de meeste coöperaties nog geen eigen vermogen zullen hebben bij indiening van de subsidieaanvraag. Ze zullen beginnen met het ophalen van het eigen vermogen bij hun leden na het verkrijgen van een beschikking tot subsidieverlening. De eis om aan te tonen over hoeveel eigen vermogen een coöperatie beschikt kan daarom voor problemen zorgen bij de aanvraag. Deze eis is daarom in de regeling komen te vervallen. Zo wordt tevens tegemoet gekomen aan andere insprekers die het eigen-vermogen-criterium onduidelijk en onnodig vinden.

Automatische verlenging subsidieperiode voor banking

De regeling is zodanig aangepast dat de minister de subsidieperiode automatisch met ten hoogste een jaar verlengt om het ongebruikte aantal kWh dat voor subsidie in aanmerking komt, te produceren.

Overdracht beschikking aan andere entiteit

Vanaf de datum van ingebruikname van een productie-installatie kan de beschikking tot subsidieverlening overgedragen worden aan een andere entiteit.

Vereiste bijlage intekening productie-installatie

Los van de reacties op de internetconsultatie, maar in navolging van het Besluit SDE++, is een eis aan de regeling toegevoegd. Indien de aanvraag betrekking heeft op een productie-installatie voor de productie van hernieuwbare elektriciteit uit zonne-energie dient een kaart van de locatie van de productie-installatie waarop de zonnepanelen zijn ingetekend als bijlage bij de haalbaarheidsstudie geleverd te worden. De haalbaarheid van de productie-installatie kan daarmee beter worden beoordeeld.

Meetgegevens en toestemming gegevensuitwisseling tussen RVO en CertiQ

In de concept-regeling werd vereist dat de subsidieontvanger de productie van hernieuwbare elektriciteit meet en dit doorgeeft aan de minister. Hiermee werd bedoeld dat de subsidieontvanger zorg draagt dat deze metingen plaatsvinden en worden medege-deeld aan de minister. Dit is in de regeling verduidelijkt. De regeling wordt namens de minister uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO) en garanties van

oorsprong voor hernieuwbare elektriciteit worden uitgegeven door CertiQ, die door de minister hiertoe is gemandateerd. Omdat RVO de meetberichten van CertiQ nodig heeft voor de berekening van de te ontvangen subsidie en de bevoorschotting, is in de regeling opgenomen dat de aanvraag vergezeld dient te gaan van een verklaring dat de aanvrager ermee instemt dat CertiQ en RVO onderling gegevens uitwisselen.

Ledenlijst VvE

Indien de aanvraag wordt ingediend door een VvE, gaat de aanvraag vergezeld van een lijst van leden van de VvE met de naam en het adres van elk lid. In lijn met deze wijziging is de verplichting voor de VvE om uiterlijk zes maanden na de datum van de beschikking tot subsidieverlening een ledenlijst aan de minister te overleggen, komen te vervallen. Ook hoeven wijzigingen in deze lijst niet meer jaarlijks te worden doorgegeven aan de minister.

Postcoderoosvereiste en kleinverbruikersaansluiting VvE's

De postcoderoosvereiste voor VvE's is ten faveure van de VvE's aangepast omdat bij VvE's de aantallen en de locatie van leden buiten de eigen invloed om kunnen veranderen. VvE's kunnen er alleen zeker van zijn dat ze aan deze voorwaarde voldoen op het moment van aanvraag. In de regeling staat daarom vastgelegd dat de leden van een VvE op het moment van indienen van de aanvraag woonachtig of gevestigd moeten zijn in de in de aanvraag bedoelde postcoderoos.

Om dezelfde reden is de vereiste van een kleinverbruikersaansluiting bij de leden voortaan voor VvE's ook slechts van toepassing op het moment van het indienen van de aanvraag.

Afwijzing bij reeds verstrekte subsidie

De minister zal een aanvraag afwijzen wanneer op grond van de regeling al een subsidie aan dezelfde productie-installatie is verstrekt. Een productie-installatie wordt gedefinieerd als niet zijnde 'dezelfde' wanneer deze op een andere locatie staat of een andere opwekkingstechnologie betreft. Op de afwijzingsgrond van reeds verstrekte subsidie is een uitzondering gemaakt, namelijk indien de productie-installatie nog niet in gebruik is genomen, er ten minste drie jaren zijn verstreken na de datum van de beschikking tot subsidieverlening én de eerdere beschikking tot subsidieverlening door de minister is ingetrokken.

Vervallen investeringskosten per component

Energie Samen geeft aan dat de investeringskosten in de aanvraagfase nog niet per component bekend zijn. Leveranciers geven veelal ook alleen een all-in prijs en niet per component. De vereiste specificatie van de investeringskosten per component van de productie-installatie bij de exploitatieberekening komt daarom te vervallen.

Productie-installatie-uitbreiding met bestaande deelnemers

Een inspreker verzocht om een productie-installatie-uitbreiding met bestaande deelnemers mogelijk te maken voor coöperaties. Daarom is de betreffende bepaling aangepast. Voortaan geldt het

minimum-aantal-leden-vereiste voor VE's die de productie-installatie plaatsen op eigen gronden (velden, weides) en coöperaties voor de opgetelde vermogens van alle productie-installaties van dezelfde aanvrager op dezelfde locatie. Met andere woorden: voor het bepalen van het benodigd aantal (deelnemende) leden voor de productie-installaties zullen de vermogens van alle productie-installaties van één subsidieontvanger bij elkaar opgeteld worden, mits deze productie-installaties op dezelfde locatie aangebracht zijn.

Begripsbepalingen

Definitie garantie van oorsprong

Losstaand van de verzoeken van insprekers is besloten tot het opnemen van de definities van de garanties van oorsprong voor netlevering en niet-netlevering in de regeling. Deze definities zijn daarmee beter afgestemd op de Elektriciteitswet 1998 en de Regeling garanties van oorsprong en certificaten van oorsprong. In de rest van de regeling wordt, waar relevant, voortaan aangegeven wanneer sprake is van een garantie van oorsprong voor netlevering en wanneer er sprake is van een garantie van oorsprong voor niet-netlevering.

Marktpartij en netbeheerder

Definities voor de begrippen 'marktpartij' en 'netbeheerder' zijn in de regeling opgenomen. Ook deze wijziging dient ter verduidelijking van de regeling en is niet gebaseerd op de reacties op de marktconsultatie.

Tekstuele aanpassingen in de artikelen¹

Geen negatief subsidietarief

Naar aanleiding van een reactie van Energie Samen bleek dat de bepaling over het omgaan met een negatief correctiebedrag per abuis in het verkeerde artikel stond. Betreffende bepaling is verplaatst van artikel 6 naar artikel 3. Het lid heeft namelijk als doel het subsidietarief niet negatief uit te laten vallen. Het subsidiebedrag zal dus nul bedragen wanneer de berekening van het subsidiebedrag negatief uitvalt.

Ingebruikname voortaan consequent gehanteerd

Gevraagd is of de termen 'in werking' en 'in gebruik' een verschil in betekenis hebben. Een verschil tussen de termen is niet beoogd, dus nu wordt in de regeling consequent 'in gebruik' gehanteerd. Een eigen allocatiepunt
In artikel 29, lid 1, is de tekst aangepast zodat hieruit duidelijker blijkt dat een productie-installatie niet meer dan één allocatiepunt mag hebben waar bovendien geen andere productie-installaties op mogen zijn aangesloten.

¹ De nummering van artikelen in de definitieve regeling is veranderd ten opzichte van de concept-regeling die is geconsulteerd. Daar waar in de tekst naar artikelen wordt verwezen, komt de nummering van de artikelen overeen met de nummering in de definitieve regeling.

Meerdere productie-installaties op dezelfde locatie

Een inspreker vraagt of de vereiste voor twee productie-installaties op dezelfde locatie om een gedeelde aansluiting te hebben, zoals omschreven in artikel 30, ook van toepassing is indien de eerste productie-installatie is gerealiseerd op een grootverbruikersaansluiting en de tweede productie-installatie op dezelfde locatie wordt gerealiseerd op een (bestaande) kleinverbruikersaansluiting.

Dit artikel omschrijft dat de aansluiting alleen gedeeld dient te worden indien beide productie-installaties worden aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting. Om te benadrukken dat dit alleen een situatie met twee kleinverbruikersaansluitingen betreft, is in het artikel opgenomen dat de gedeelde aansluiting een kleinverbruikersaansluiting moet zijn. Extra verduidelijking is tevens opgenomen in de artikelsgewijze toelichting.

Garantiebeheerinstantie

In de regeling en toelichting is het begrip garantiebeheerinstantie verwijderd. Verduidelijkt is dat garanties van oorsprong worden uitgegeven door de minister en dat CertiQ deze taak gemandateerd heeft gekregen door de minister.

Aanpassing van de toelichting

Definitie deelcoöperatie

In de toelichting kwam het woord deelcoöperatie naar voren. Deze vorm is niet gedefinieerd. Hier werden verschillende vragen over gesteld. De passages over deelcoöperaties in de toelichting zijn dan ook vervallen, omdat dit tot verwarring leidde. Vereiste levering van elektriciteit aan deelnemende leden
Een kleinverbruikersaansluiting is vereist zodat de betrokkenheid van met name particulieren en kleine ondernemingen wordt gestimuleerd en zodoende het kleinschalige karakter wordt geborgd. Het is daarbij niet relevant wie de leverancier van de op deze aansluiting geleverde elektriciteit is. Er is hiermee dus geen koppeling met de productie bedoeld. Daarom is in de toelichting opgenomen dat hier elektriciteit in het algemeen wordt bedoeld, niet per se de elektriciteit van de productie-installatie waarin het lid meedoet.

Minimale deelname van 1 lid per 5 kWp

Een inspreker veronderstelt een verdubbeling van het vereiste aantal deelnemende leden ten opzichte van de fiscale postcoderoosregeling vanwege een vermeende maximering van 5 kWp per deelnemend lid (in geval van zon-PV). De inspreker stelt voor om de maximering bij 10.000 kWh te houden zoals in de fiscale postcoderoosregeling.

Er is klaarblijkelijk verwarring ontstaan over de regeling, want er is geen sprake van een maximum van 5 kWp (in geval van zon-PV) per deelnemend lid. Per 5 kWp opgesteld vermogen moet er minimaal 1 deelnemend lid zijn. Dit betekent dat een individueel lid meer kan bijdragen dan 5 kWp zolang het gemiddelde van alle bijdragen 5 kWp of lager is. De regel gaat dus niet om een

maximale bijdrage per lid, maar is beoogd om te zorgen dat er voldoende deelnemers zijn. Dus hoe groter de productie-installatie hoe meer leden er nodig zijn. De toelichting is verder verduidelijkt op dit punt.

De minimale deelname van 1 lid per 5 kWp voor zon-PV is gebaseerd op een verbruik van circa 5000 kWh per deelnemend lid. Dus in de praktijk zal iedere deelnemer kunnen deelnemen voor ruim het eigen gebruik. Er is daarom geen aanleiding toe de minimale deelname per 5 kWp aan te passen. Overigens deden deelnemers in de fiscale postcoderoosregeling in de praktijk niet mee voor 10.000 kWh want dat is ver bovengemiddeld.

Voor windenergie geldt een minimum aantal leden van 1 lid per 2 kW en voor waterkracht van 1 lid per 1 kW.

Windsnelheden

In de toelichting bij het openstellingsbesluit is een paragraaf opgenomen met uitleg over de berekening van windsnelheden per gemeente. Voor de berekening wordt een schalingsfactor toegepast op de windsnelheden op de lijst met gemeentes die gebaseerd zijn op 100 meter ashoogte om tot windsnelheden te komen die uit gaan van 50 meter hoogte. Dit verschil verdisconteert het Planbureau voor de Leefomgeving (hierna: PBL) in het basisbedrag.

Geen aanpassing

De reacties die niet tot een aanpassing in de regeling, het openstellingsbesluit of de toelichting hebben geleid, vallen onder te verdelen in zeven verschillende clusters. Een aantal vragen en voorstellen betreffen de (gevolgen van de) werking van de regeling. Andere sprekers delen hun zorgen over de business case. Een aanzienlijk aantal vraagt om een verbreding van de toegankelijkheid van de regeling en de openstelling. Dit komt deels aan de orde onder 'toegankelijkheid', maar ook onder 'specifieke situaties' waarin sprekers verzoeken om oplossingen voor uitzonderlijke omstandigheden. In sommige reacties wordt de oproep gedaan om met aanpassingen in de regeling tegemoet te komen aan andere doelstellingen dan die beoogd worden met de regeling. In dit cluster worden onder andere voorstellen gedaan om techniekneutraliteit en innovatie te waarborgen. Sommige reacties vragen slechts om verduidelijking of extra toelichting. Overige vragen, die bijvoorbeeld buiten de scope van deze consultatie vallen, zijn geclusterd onder 'overig'.

Werking van de regeling

Kortere beslistermijn en langere realisatietijd

Er zijn zorgen geuit over de lengte van de beslistermijn en realisatietijd. Een spreker stelt het volgende voor zon-pv: door gecombineerde doorlooptijd van toekenning (maximaal 2x13 weken) en realisatie van een netaansluiting en het opzetten van een coöperatie, inclusief het werven van de leden, zal de door-

looptijd voor veel projecten meer dan 18 maanden zijn. Er wordt daarom voorgesteld de realisatietijd te verlengen tot 24 maanden.

Het oprichten van een coöperatie moet voorafgaand aan de aanvraag gebeuren. De beslistermijn op een subsidieaanvraag betreft 13 weken, die door de minister eenmaal kan worden verlengd met 13 weken tot 26 weken. Dit betreft de maximale termijn waarbinnen de minister moet beslissen op de aanvraag. Als de beoordeling van de aanvraag eerder gereed is, dan zal de minister de beschikking tot subsidieverlening eerder afgeven. De verwachting is dat in het merendeel van de gevallen de beschikking tot subsidieverlening binnen de termijn van 13 weken kan worden afgegeven.

De coöperatie heeft vervolgens tot zes maanden na de beschikking tot subsidieverlening de tijd om voldoende deelnemende leden te zoeken. En de realisatietermijn van 18 maanden voor het realiseren van de productie-installatie gaat pas lopen als er een beschikking tot subsidieverlening is afgegeven. Een coöperatie zou de realisatie van de productie-installatie daarom binnen de termijn van 18 maanden moeten kunnen afronden.

Bureaucratie

Een spreker geeft aan dat de regeling voor coöperaties leidt tot een toename van de bureaucratie. Een andere spreker geeft aan dat het uitvoeren van hernieuwbare energieprojecten (hierna: projecten) zowel op basis van de regeling als op basis van de fiscale postcoderoosregeling in één coöperatie complex is. Een derde spreker geeft aan de haalbaarheidsstudie onnodig te vinden.

Voor de regeling is berekend dat de administratieve lasten 0,14% van het totale jaarlijkse subsidiebudget zullen bedragen. De overgang tussen de fiscale postcoderoosregeling en de regeling, en de gewinning aan de regeling leidt mogelijk tijdelijk tot extra lasten voor de coöperatie. Om extra lasten voor de coöperatie te voorkomen wordt voorzien in informatievoorziening door RVO. Enige complexiteit in de regeling is onvermijdelijk om de doelen van de regeling te borgen en er daarmee voor te zorgen dat de subsidie alleen terecht komt bij partijen die aan de subsidievoorwaarden zoals opgenomen in de regeling voldoen. De haalbaarheidsstudie is bijvoorbeeld van belang om te borgen dat het subsidiegeld optimaal besteed wordt in plaats van dat het voor lange tijd opzij wordt gezet voor productie-installaties die niet gerealiseerd worden. Dit voorkomt ook dat productie-installaties die wel haalbaar zijn mogelijk buiten de boot vallen omdat het subsidiebudget reeds is toegezegd aan deze niet haalbare productie-installaties.

Ieder lid één stem

Een energiecoöperatie geeft aan meer stemmen in de ledenvergadering toe te kennen aan leden die een hogere financiële inleg hebben in de productie-installatie. De coöperatie stelt dat dit systeem van belang is om voldoende leden aan te kunnen trekken. Deze spreker ziet daarom de bepaling dat iedere deelnemer één

stem heeft als een onnodige beperking die bovendien niet in overeenstemming is met boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Om in aanmerking te komen voor subsidie kan een coöperatie geen gebruik maken van de mogelijkheid in artikel 2:38 Burgerlijk Wetboek om in de statuten te bepalen dat bepaalde leden meer dan één stem hebben. In nauw overleg met vertegenwoordigers van de sector is hiertoe besloten. Deze eis borgt de stimulerende van coöperatieve samenwerking die uitgaat van de regeling. Veel coöperaties hebben dit vereiste vastgelegd in hun statuten, dus dit sluit aan bij de huidige praktijk.

Onomkeerbare verplichting verwijderen als afwijzingsgrond

Omdat aanwijzingen onder de fiscale postcoderoosregeling pas aangevraagd konden worden na realisatie van de productie-installatie en subsidies onder onderhavige regeling aangevraagd moeten worden vóórdat er een onomkeerbare investeringsverplichting is aangegaan, zou er volgens insprekers een gat ontstaan tussen de fiscale postcoderoosregeling en de regeling.

Daarbij zouden de definities van 'in gebruik genomen' en 'onomkeerbare investeringsverplichtingen' onduidelijk zijn. Hierdoor is het voor geïnteresseerden lastig te bepalen of ze een overstap kunnen maken van de fiscale postcoderoosregeling naar onderhavige regeling gedurende de overgang tussen deze twee regelingen. Daarom stelt de inspreker voor om alleen aanvragen af te wijzen voor productie-installaties die al in gebruik zijn genomen.

Vanwege staatssteunregelgeving kunnen onomkeerbare investeringsverplichtingen als afwijzingsgrond niet in de regeling vervallen. Dit omdat van een subsidieregeling een stimulerend effect dient uit te gaan, wat niet het geval is indien er reeds investeringsverplichtingen zijn aangegaan. Daarnaast is het ook algemeen wenselijk om aanvragen af te wijzen die ook zonder subsidie van start zouden kunnen gaan. Overigens is er, gezien het feit dat men onder de fiscale postcoderoosregeling pas een aanvraag kon indienen na realisatie van de productie-installatie, voor het eerste jaar een uitzondering gemaakt op deze regel. Dit maakt een soepele overgang mogelijk tussen de fiscale postcoderoosregeling en onderhavige regeling. Deze uitzonderingsgrond, die alleen in 2021 van kracht is, zorgt ervoor dat er geen projecten tussen wal en schip vallen.

Overstap oude naar nieuwe regeling

Energieleveranciers zien graag dat een overstap naar de regeling ook mogelijk wordt voor productie-installaties die gerealiseerd zijn door energiecoöperaties waarvan de leden gebruik maken van de fiscale postcoderoosregeling. Voor deze productie-installaties willen zij dat zo'n overstap mogelijk of zelfs verplicht wordt, om de administratieve druk op de energieleveranciers te verminderen. Een dergelijke overstap- of afkoopregeling is onderzocht, maar vanwege de complexiteit niet mogelijk bevonden. Dit komt onder andere doordat het op basis van staatssteunregelgeving niet is toegestaan om subsidie te verstrekken voor productie-installaties

die reeds zijn gerealiseerd. Ook ontvangt de coöperatie of VvE de subsidie bij deelname aan de regeling en ontvangen de individuele leden het belastingvoordeel bij deelname aan de fiscale postcoderoosregeling. De baten van de twee regelingen komen dus terecht bij verschillende partijen, waardoor een overgangsregeling niet goed kan worden gerealiseerd.

Tijdelijke vergunningen toestaan eerste openstellingsronde

Een inspreker geeft aan dat zijn tijdelijke omgevingsvergunning niet voor 1 april 2021 omgezet kan worden in een vergunning voor onbepaalde tijd. De inspreker uit de zorg dat het beschikbare budget voor de openstelling snel na 1 april 2021 overschreden wordt en er daardoor geen aanvragen meer worden toegekend in 2021. Het gevolg is dat pas in 2022 weer een aanvraag ingediend kan worden, maar in 2022 is de uitzondering op de vereiste dat er geen onomkeerbare verplichtingen mogen zijn aangegaan niet langer van kracht. Omdat de productie-installatie al tot stand is gebracht, zal de aanvraag van deze aanvrager niet langer in aanmerking komen voor de SCE. De inspreker verzoekt daarom om tijdelijke omgevingsvergunningen als afwijzingsgrond te schrappen in het openstellingsbesluit van 2021.

Het subsidieplafond van €37 miljoen is in 2021 omhoog gebracht naar €92 miljoen. De verwachting is dat dit budget ruim voldoende is voor de verwachte subsidieaanvragen. Er is daarom geen aanleiding tijdelijke omgevingsvergunningen toe te staan in deze openstellingsronde.

Business case

Terugverdiertijden te lang

Er zijn zorgen onder energiecoöperaties die geen of weinig vreemd vermogen aan (kunnen) trekken door de terugverdiertijden die langer zouden zijn dan 7 jaar. Hierdoor zouden potentiële deelnemers afzien van deelname. Deze coöperaties willen daarom óf een verhoging van de subsidiebedragen óf een facilitering van vreemdvermogenfinanciering.

Dankzij vreemdvermogenfinanciering bestaat er bij coöperaties of VvE's, anders dan bij particuliere huishoudens, geen directe link tussen terugverdiertijden en de vergoedingen voor (deelnemende) leden. Een groeiende groep energiecoöperaties maakt gebruik van vreemdvermogenfinanciering. Sommige energiecoöperaties doen zelfs aan 100% vreemdvermogenfinanciering. Een verhoging van het subsidiebedrag is voor het aantrekken van leden bij veel coöperaties dus niet nodig. Het PBL heeft in de berekening van de subsidiebedragen meegenomen welke verhouding vreemd- en eigen vermogen gemiddeld genomen mogelijk en gebruikelijk is. Deze en andere financieringsparameters zijn berekend en door het PBL geconsulteerd waarbij het een ieder vrij stond hierop, onderbouwd, te reageren.

Ondernemersrisico's

Er wordt gesteld dat onzekerheid van het correctiebedrag risico's creëert voor coöperaties. De moeilijk vast te stellen business case zou borgstelling en kredietverlening in gevaar brengen.

De systematiek met correctiebedragen reduceert juist risico's doordat de te ontvangen subsidie meebeweegt met de elektriciteitsprijzen, ook wanneer marktopbrengsten uit de verkoop van elektriciteit tegenvallen. De risico's zijn daardoor zeer beperkt, vooral ten opzichte van de fiscale postcoderoosregeling. Borgstelling en kredietverlening zullen dan ook niet in het geding komen.

Categorieën en basisbedragen

Enkele insprekers hebben op- en aanmerkingen bij de door het PBL vastgestelde categorieën en basisbedragen. Insprekers hadden zich met deze vragen tot het PBL kunnen richten in de consultatieronde van juli 2020. Het PBL heeft de gegeven reacties beoordeeld en het advies over de basisbedragen op basis daarvan aangepast. Het PBL zal in de zomer van 2021 een nieuwe consultatieronde openstellen in voorbereiding op het openstellingsbesluit van de regeling in 2022.

Toegankelijkheid

Directe toegang woningcorporaties tot de subsidieregeling

Vanuit woningcorporaties komt het verzoek om directe toegang tot de regeling, omdat zij vergelijkbaar zouden zijn met VvE's. Deze vergelijking gaat inderdaad op wat betreft het lokale karakter van een project voor hernieuwbare energieopwekking, maar de participatie en zeggenschap van deelnemers is bij woningcorporaties niet vergelijkbaar met de VvE's en coöperaties. Bij woningcorporaties is de participatie van bewoners alleen geborgd via inspraak van huurdersorganisaties. Die strekt niet zo ver dat individuele huurders via deze organisaties echt stemrecht hebben, dit valt passender te omschrijven als adviesrecht. De zeggenschap en mogelijkheden tot samenwerking van huurders bij woningcorporaties zijn daarom ontoereikend om deze rechtsvorm toegang te verlenen tot de regeling. Wél kunnen woningcorporaties hun daken beschikbaar stellen aan coöperaties die investeren in zonnepanelen en die zich daarbij specifiek richten op het betrekken van (sociale) huurders. Deze coöperaties kunnen onder de regeling subsidie aanvragen. Omdat er geen eisen worden gesteld aan de hoogte van de financiële bijdrage van de leden en de wijze van betalen (bijvoorbeeld via een maandelijks bedrag) is de regeling voor een brede doelgroep toegankelijk. Er bestaan nu al diverse energiecoöperaties die dit in de praktijk mogelijk maken. Daarbij wordt soms samengewerkt met woningcorporaties of gemeenten.

Boven- en ondergrenzen

Er wordt gevraagd naar een verlaging van de ondergrens voor zon-pv-productie-installaties van 15 kWp zoals aangegeven in het openstellingsbesluit. Dit wordt voor kleine VvE's als belemmering gezien. Energiecoöperaties willen bovendien ook zelf de bovengrens bepalen (mogelijk hoger dan 500 kWp), zodat projecten niet tussen wal en schip vallen (tussen het Besluit SDE++ en deze regeling). Aan beide verzoeken kan niet tegemoet gekomen worden. Projecten beneden de huidige ondergrens zouden met minder dan 3 leden uit kunnen, en dat wordt niet langer als coöperatief gezien. Projecten

boven de bovengrens kunnen een aanvraag indienen voor een subsidie op grond van het Besluit SDE++.

Een andere inspreker vraagt waarom per type energieopwekking de ondergrens voor het toegestane vermogen voor de grootverbruikerscategorie niet aansluit op de bovengrens voor de kleinverbruikerscategorie. De ondergrens heeft voor beide categorieën dezelfde waarde omdat het voor kleinere productie-installaties afhankelijk is van de lokale situatie of het wenselijk en/of mogelijk is om op een groot- of kleinverbruikersaansluiting aan te sluiten. Zij kunnen dus kiezen.

Wegnemen maximum aantal vollasturen

Een inspreker vraagt of de maximering van het aantal vollasturen kan komen te vervallen en of deze beperking vervangen kan worden door een maximering van de te leveren hoeveelheid elektriciteit achter een kleinverbruikersaansluiting ongeacht omvang, (piek-)vermogen en type van de achterliggende productie-installatie.

Dat het aantal vollasturen in de regeling is gemaximeerd, betekent niet dat men niet méér mag produceren. Het maximum aantal vollasturen in het openstellingsbesluit in combinatie met het basisbedrag geeft echter een voldoende hoge subsidie om de productie-installatie te exploiteren. Als het maximum aantal vollasturen zou worden verhoogd, zou het basisbedrag ook omlaag moeten. Dat is ongunstig in de gevallen waar het aantal vollasturen niet hoger is dan het nu opgenomen maximum. Het PBL heeft geadviseerd over wat een passend maximum aantal vollasturen zou zijn en dat is in het openstellingsbesluit overgenomen. Het maximum vermogen op een kleinverbruikersaansluiting is gebaseerd op wat redelijkerwijs nog kan worden aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting.

Specifieke situaties

Netcapaciteit Noord-Oost-Nederland

Veel insprekers uit Noord-Oost-Nederland geven aan dat de lokale netbeheerders vanwege een tekort aan netcapaciteit geen grootverbruikersaansluitingen meer aanbieden. Dit maakt het onmogelijk om een productie-installatie te installeren met een zodanig vermogen dat die op een grootverbruikersaansluiting aangesloten dient te worden op een locatie in Noord-Oost-Nederland. Tegelijkertijd staat in de regeling dat een aanvrager geen beschikking tot subsidieverlening kan krijgen voor zijn productie-installatie wanneer deze productie-installatie op een kleinverbruikersaansluiting aangesloten wordt op een locatie waar voor een andere productie-installatie, die tevens verbonden is aan een aparte kleinverbruikersaansluiting, al een beschikking tot subsidieverlening is verleend. De combinatie van de netcapaciteitsproblematiek en deze afwijzingsgrond in de regeling maakt het onmogelijk in het geval van een aanvraag voor een grote of meerdere productie-installaties op een locatie in Noord-Oost-Nederland om in aanmerking te komen voor de subsidie.

Indien er sprake is van congestie op het netwerk, is er onvoldoende plek op het netwerk om de elektriciteit van grote productie-installaties te transporteren. Als een productie-installatie wordt opgeknipt en op meerdere kleinverbruikersaansluitingen wordt aangesloten, is er nog steeds onvoldoende plek op het netwerk, maar kan de netbeheerder de aansluiting niet weigeren waardoor de congestieproblemen verergeren. Daarom is in de regeling een bepaling opgenomen om te voorkomen dat een productie-installatie wordt opgeknipt. Als er voor een productie-installatie geen plek is op het netwerk, dan zal er helaas gewacht moeten worden tot het netwerk is verzaagd of op andere wijze de congestie is opgeheven.

De suggesties die door insprekers zijn aangedragen lossen het probleem van congestie niet op. Het laten vervallen van de afwijzingsgrond maakt het mogelijk voor grote productie-installaties om zich op te knippen en dat heeft naast de congestieproblematiek als bijkomend effect dat men zo in aanmerking kan komen voor het hogere subsidietarief voor productie-installaties met een kleinverbruikersaansluiting. Het meest genoemde alternatief, namelijk om de levering boven de 100 kWp onder het lage tarief te plaatsen, lost dit bijkomende effect ook niet op. Dat gebeurt alleen als de gehele productie onder het lage tarief zou worden beschikt. Maar de belangrijkste reden waarom deze, en andere door de insprekers genoemde oplossingen onwenselijk zijn is dat de netcapaciteitsproblematiek hiermee niet opgelost wordt. Het laten vervallen van de afwijzingsgrond wordt daarom – in afstemming met de netbeheerders – niet overgenomen.

Het kabinet heeft op 30 oktober 2020 in een reactie op de initiatiefnota van het lid Sienot² aangekondigd de Tweede Kamer begin 2021 te informeren over de ontwikkelingen en voortgang op de ingezette maatregelen om de netcapaciteitsproblematiek te verlichten.

Opstalrecht-kosten bij een complex zonder VvE

Een inspreker wijst op collectieven van individuele woningeigenaren die gezamenlijk willen deelnemen aan een coöperatie met hun eigen daken. Afzien van individuele opwek en de salderingsregeling kan vanwege schaalvoordelen voordeliger zijn. Het verkrijgen van alle individuele opstalrechten blijkt echter een grote financiële belemmering voor deze collectieven.

Er is geen aanleiding om de opstalrecht-vereiste voor deze collectieven aan te passen. Het recht van opstal is een basis-vereiste voor de toekomstbestendigheid van het project. Juist wanneer meerdere locaties onder verschillende eigenaren te pas komen, zullen de haalbaarheidsrisico's voor het project toenemen. Voor individuele woningeigenaren met zonnepanelen op het eigen dak is de salderingsregeling bedoeld. De regeling is niet bedoeld voor dit soort projecten.

Gemeenschappelijke aansluiting oude gebouwen

Veel oude appartementsgebouwen hebben appartementen zonder een eigen, maar met een gemeenschappelijke aansluiting. Dit is doorgaans een grootverbruikersaansluiting. De bewoners van deze gebouwen kunnen niet salderen of participeren in de regeling vanwege de vereiste kleinverbruikersaansluiting bij leden. Een inspreker stelt voor het betreffende artikel te wijzigen naar een bepaling die stelt dat leden géén grootverbruikersaansluiting hebben. Helaas luidt de constatering dat dit voorstel niet uitvoerbaar is doordat de afwezigheid van een aansluiting oncontroleerbaar is. Aangezien het hier om uitzonderingssituaties gaat, zullen niet veel particulieren of ondernemers hierdoor moeilijkheden ondervinden met betrekking tot deelname aan de regeling.

Gemengde VvE

Vragen zijn gesteld over de mogelijkheid voor een gemengde VvE om een beschikking tot subsidieverlening aan te vragen. Een gemengde VvE heeft verhuurders van woningen in de postcodeeroos als lid, die zelf niet woonachtig zijn in de postcodeeroos. De regeling kan niet opengesteld worden voor gemengde VvE's, want dat strookt niet met de doelstelling van de regeling om lokale participatie te willen stimuleren. In een dergelijke situatie kunnen leden van de VvE wel ervoor kiezen een coöperatie op te richten met alleen leden die woonachtig of gevestigd zijn in de postcodeeroos. Huurders uit het pand van de VvE kunnen dan op individuele basis besluiten hier al dan niet aan mee te doen. Bij een coöperatie kan men er ook voor kiezen om naast bewoners uit het VvE-pand ook andere inwoners uit de postcodeeroos te laten participeren in het project.

Definitie deelnemend lid

Een inspreker stelt dat vanwege de definitie van 'deelnemend lid' 100% vreemdvermogenfinanciering niet mogelijk is en dat er een drempel zou zijn voor minder draagkrachtigen om deel te nemen. Het verzoek luidt om de definitie van 'deelnemend lid' aan te passen door de vereiste van een financiële inleg te verwijderen. Deze definitie wordt echter niet aangepast omdat de vereiste financiële inleg geen belemmering hoeft te vormen voor coöperaties die praktisch 100% van de investering willen bekostigen middels vreemdvermogenfinanciering of zich richten op deelnemers met beperktere financiële draagkracht. Over de vereiste hoogte van de financiële inleg dan wel de wijze waarop deze bijdrage plaats moet vinden (bijvoorbeeld via een eenmalige inleg of via een maandelijks bijdrage) zijn geen bepalingen in de regeling opgenomen waardoor de coöperatie vrij is hier zelf een keuze in te maken.

Uitbreiding postcodeeroos

Een inspreker stelt dat in dunbevolkte gebieden de kans klein is voor coöperaties om voldoende mensen te kunnen werven voor het opzetten van een project. Daarom wordt voorgesteld om het postcodeeroosgebied uit te breiden met aansluitende postcodegebieden wanneer deze minder dan 20.000 woningen omvat. Hier kan niet in worden meegegaan, omdat een dergelijke uitbreiding

² Kamerstuk 35563, nr. 3

afbreuk zou doen aan het lokale karakter van de regeling. Overigens zijn de postcodegebieden (en daardoor ook de postcoderozen) in buitengebieden in het algemeen groter dan in stedelijke gebieden.

Eén subsidieaanvraag voor meerdere percelen

Tevens is gevraagd om de mogelijkheid te bieden om meerdere productie-installaties uit een postcoderoos tot één productie-installatie te rekenen en een subsidieaanvraag voor het geheel goed te keuren. Men geeft terecht aan dat dit onder deze regeling niet mogelijk is. De productie-installatie is gedefinieerd als “samenstel van voorzieningen waarmee uitsluitend hernieuwbare elektriciteit wordt geproduceerd, waarbij onder een samenstel van voorzieningen wordt verstaan “alle aanwezige middelen die onderling met elkaar zijn verbonden voor de productie van hernieuwbare elektriciteit.”

Aan het verzoek dit mogelijk te maken, kan om verschillende redenen niet tegemoet worden gekomen. Dit sluit niet aan bij de aard en het doel van de regeling, die is gericht op het gezamenlijk oprichten en in stand houden van een productie-installatie. In de door de inspreker voorgestelde constructie zijn er verschillende productie-installaties die ieder op zichzelf staan en is er slechts sprake van het gezamenlijk aanvragen van subsidie. Dit is niet beoogd vanuit de regeling en wordt dan ook niet mogelijk gemaakt.

Minimum aantal leden VvE

Een inspreker vraagt zich af waarom de eis van het minimum aantal leden ook op een VvE van toepassing is wanneer deze een productie-installatie plaatst op grond, en niet op een gebouw. De inspreker merkt op dat hier ook sprake kan zijn van plaatsing op eigen terrein. Een andere inspreker ziet het liefst dat de bepaling van het minimum aantal deelnemende leden van een VvE volledig geschrapt wordt.

Bij een productie-installatie van een VvE op eigen terrein, bijvoorbeeld met eigen gronden (velden, weides) en plaatsing van de productie-installatie daarop, geldt dat er een minimum aantal leden moet zijn dat woonachtig dan wel gevestigd is binnen de postcoderoos, gekoppeld aan het vermogen van de productie-installatie. Hoe meer vermogen wordt opgesteld, hoe meer leden benodigd zijn. Dit geeft invulling aan een gewenste mate van (lokale) participatie. Hiermee wordt voorkomen dat een VvE met maar enkele leden, maar met een groot grondoppervlak, een grote productie-installatie kan realiseren waar de omvang van de productie-installatie niet in verhouding staat tot de mate van lokale betrokkenheid.

Voor een productie-installatie van een VvE op een dak/gebouw van de eigen VvE geldt dat er geen eisen gesteld worden aan het minimum aantal leden om optimale benutting van het dak/gebouw mogelijk te maken. Lokaliteit en participatie zijn bij een dergelijke VvE voldoende geborgd. Zoals hierboven betoogd, is het in het geval de productie-installatie geplaatst wordt op grond, en niet op een gebouw, voor het borgen van de mate van lokale betrokkenheid noodzakelijk om een minimum aantal leden te vereisen.

Andere doelstellingen

Openstelling voor andere categorieën

Sommige insprekers vragen om openstelling van de regeling voor energie in de vorm van warmte of moleculen naast de vorm van elektronen. Dit met het oog op techniekneutraliteit en omdat dit kabinet ook op groen gas en geothermie in wil zetten. Eén inspreker ziet mogelijke technologische synergievoordelen in hybride opwekking van zowel warmte als elektriciteit op daken middels hybridepanelen. Voor deze categorieën is niet gekozen omdat er onvoldoende initiatieven op dit gebied zijn. Indien daarvoor in de toekomst aanleiding is kan dit worden heroverwogen.

Combinaties van verschillende opweksystemen achter één aansluiting

Volgens een inspreker maakt het scheiden van de categorieën zon en wind combinaties van opwek achter één aansluiting onmogelijk. De inspreker ziet daarom graag in de regeling opgenomen dat er kan worden gestuurd op te leveren vermogen per aansluiting (dit is dan de categorie), ongeacht de opwekcombinaties daarachter en dan daarop het tarief baseren.

Een dergelijke fluïde categorie is moeilijk uitvoerbaar, omdat dan voor iedere productie-installatie nieuwe basisbedragen berekend moeten worden die bovendien niet van tevoren kunnen worden vastgesteld. Bovendien is het ook onder de huidige regeling wel mogelijk om twee technologieën achter één aansluiting te plaatsen, zolang beide technologieën een eigen allocatiepunt hebben.

Upgrade-aanvraag voor productie

De inspreker stelt voor om het mogelijk te maken tussentijds de jaarproductie van een locatie te vergroten als de stand van techniek dit toelaat. Dit zou kunnen via een upgradeaanvraag, bijvoorbeeld per nieuw subsidiejaar. Dit is niet nodig, omdat het vermogen van de productie-installatie bekend moet zijn op moment van aanvraag. Indien het vermogen later wordt uitgebreid dient voor de uitbreiding een aparte aanvraag gedaan te worden. Hiermee is uitbreiding van een productie-installatie reeds mogelijk. Indien het vermogen gelijk blijft, maar er meer wordt geproduceerd, kan er niet extra subsidie aangevraagd worden. De maximering van de subsidiabele productie houdt verband met de hoogte van het subsidiebedrag per kWh. Er mag wel meer geproduceerd worden, maar dat is niet subsidiabel.

Eigen gebruik

Een inspreker stelt dat er in de regeling geen prikkel is voor eigen gebruik van de opgewekte energie. Dit klopt deels. Om voor een beschikking tot subsidieverlening in aanmerking te komen moet alle opgewekte elektriciteit bij een kleinverbruikersaansluiting worden teruggeleverd aan het net via een zuivere terugleveraansluiting om overlap met de salderingsregeling te voorkomen. Bij een grootverbruikersaansluiting is eigen verbruik wel toegestaan, omdat hier overlap met de salderingsregeling niet speelt.

Het belang van direct eigen verbruik en tijdelijke opslag om het net minder te belasten wordt erkend. De onder de fiscale postcoderoosregeling gerealiseerde productie-installaties kennen momenteel echter geen of weinig eigen gebruik. De verwachting is dat dit zo blijft wanneer eigen gebruik binnen de onderhavige regeling mogelijk wordt gemaakt. Bovendien is er dan geen oplossing voor de overlap met de salderingsregeling. Voor de netcongestie is het effect van de teruglevering de komende jaren beperkt; de projecten zijn kleinschalig, beperkt in aantal, en liggen veelal in een omgeving met veel afname.

Verplicht gebruik binnen postcoderoos

Een andere inspreker ziet graag dat het verbruik lokaal plaatsvindt en verzoekt dat in de regeling de vereiste wordt opgenomen dat de geproduceerde energie binnen de postcoderoos dient te worden gebruikt.

Een dergelijke vereiste is niet afdwingbaar. Als de elektriciteit op het net wordt gezet is niet herleidbaar waar de elektronen heen gaan. Daarom is het niet mogelijk om het verbruik verplicht te stellen binnen de postcoderoos. In de fiscale postcoderoosregeling werd dit administratief gedaan, maar dit was zeer complex en is onder onderhavige regeling niet mogelijk omdat de subsidie direct aan de coöperatie of VvE wordt betaald en niet meer aan de leden zoals in de fiscale postcoderoosregeling.

Garanties van oorsprong

Ook zou volgens twee insprekers in het correctiebedrag de marktwaarde van de garanties van oorsprong niet mee genomen moeten worden. De marktwaarde van de garanties van oorsprong wordt echter juist meegenomen om overstimulering te voorkomen. De subsidieontvanger heeft immers de mogelijkheid om inkomsten te verkrijgen uit de verkoop van garanties van oorsprong. Daarom wordt deze waarde in mindering gebracht op het subsidiebedrag. De waarde van garanties van oorsprong wordt overigens op nihil getaxeerd wanneer elektriciteit opgewekt wordt voor eigen gebruik, omdat de subsidieontvanger garanties van oorsprong voor niet-netlevering niet kan verkopen.

Gebruikte materialen

In de regeling wordt bepaald dat een productie-installatie niet geheel of gedeeltelijk uit gebruikte materialen mag bestaan. Een inspreker vraagt zich af hoe die bepaling zich verhoudt tot de beleidswens van de Rijksoverheid om materialen meer circulair te gebruiken.

Het subsidiebedrag is gebaseerd op een nieuwe productie-installatie. Als een gebruikte productie-installatie (met een lagere waarde) hetzelfde subsidiebedrag zou krijgen is het subsidiebedrag waarschijnlijk te hoog.

Verder bestaat het risico dat er opnieuw subsidie verleend wordt voor een productie-installatie waarvoor de aanvrager al subsidie heeft ontvangen.

Wat betreft het al dan niet toestaan van gebruikte materialen volgt de regeling het Besluit SDE++. Ook in het Besluit SDE++ is het de standaard dat gebruikte materialen niet zijn toegestaan. In het Besluit SDE++ wordt wel een mogelijkheid geboden om gebruikte materialen bij lagere regelgeving toe te staan. Er zijn in de SDE++ categorieën waar dat gebeurt. Voor biomassa zijn er bijvoorbeeld verlengde-levensduur-categorieën. Hierbij worden er nadere regels gesteld in de aanwijzingsregeling over welk deel van de materialen wel nieuw moet zijn. Echter, bij de categorieën zon, wind en waterkracht is het in de SDE++ ook niet toegestaan om gebruikte materialen te gebruiken. Bij deze categorieën beslaat de productie-installatie het leeuwendeel van de kosten, waardoor de overstimulering bij gebruikte materialen erg hoog uitpakt.

Extra toelichting

Twee productie-installaties op dezelfde locatie

Een inspreker vraagt wat er gebeurt met het subsidietarief indien aanvankelijk een beschikking tot subsidieverlening is ontvangen voor een productie-installatie die is aangesloten op een kleinverbruikersaansluiting en er vervolgens een tweede productie-installatie op die locatie wordt gerealiseerd en daarvoor de bestaande aansluiting wordt verzaamd van de oorspronkelijke kleinverbruikersaansluiting, naar een grootverbruikersaansluiting.

De regeling vereist dat de subsidieontvanger de productie-installatie in gebruik heeft volgens de gegevens zoals ingediend bij de aanvraag voor de subsidie. Als subsidie is verleend voor een productie-installatie met een kleinverbruikersaansluiting, kan dus niet zomaar worden gewijzigd in een grootverbruikersaansluiting, omdat anders strijd zou ontstaan met de eis van in gebruik volgens aanvraag.

De subsidieontvanger van de bestaande productie-installatie kan een verzoek tot ontheffing doen om de aansluiting van kleinverbruik naar grootverbruik te wijzigen. Als de ontheffing is verleend, mag de productie-installatie worden aangesloten op een grootverbruikersaansluiting. De ontheffing heeft geen gevolgen voor het te hanteren subsidietarief. Ook moet aan de eisen van de regeling (zoals een zuiver terugleverallocatiepunt) worden voldaan. Ontheffing kan worden geweigerd als er geen goede reden is voor de wijziging. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling om subsidie aan te vragen voor een productie-installatie met een kleinverbruikersaansluiting en deze aanvraag tot subsidiebeschikking nog voor realisatie te wijzigen naar een aanvraag voor een productie-installatie met een grootverbruikersaansluiting. In dat geval is voor de verkeerde categorie productie-installaties subsidie aangevraagd.

Toelichting kleinverbruikersallocatiepunt achter grootverbruikersaansluiting

Er is gevraagd of een kleinverbruikersallocatiepunt achter een grootverbruikersaansluiting toegestaan is. Er bestaat echter niet zoiets als een grootverbruik- of een kleinverbruikersallocatiepunt. Een allocatiepunt wordt als groot- of kleinverbruik geclassificeerd aan de hand van de classificatie van de aansluiting. Ook als een

aanvrager een grootverbruikersaansluiting heeft met daarachter meerdere allocatiepunten, dan zijn altijd de bepalingen voor een grootverbruikersaansluiting van toepassing.

Recht van opstal voor een roerende zaak

Een inspreker leest per abuis de vereiste dat de subsidieaanvrager een recht van opstal moet aanvragen voor de productie-installatie. Dit om aan te kunnen tonen juridische eigenaar te zijn van de installatie. De inspreker ziet hier een probleem omdat een zon-pv productie-installatie een roerende zaak betreft. Er staat vastgelegd dat een recht van opstal vereist is voor de locatie waarop de productie-installatie wordt aangebracht, niet voor de productie-installatie zelf.

Gelijktijdige deelname van een lid aan de PCR en de SCE

Er is gevraagd in de regeling expliciet te maken dat leden van een energiecoöperatie die gebruik maken van de fiscale postcoderoos-regeling tevens lid kunnen worden van een energiecoöperatie of VvE die een aanvraag tot subsidiebeschikking doet bij de regeling. Aan dit verzoek wordt niet tegemoet gekomen aangezien de regeling ook zonder expliciete vermelding deze optie open houdt voor leden.

Locatie gebruikt door verschillende energiecoöperaties

De situatie kan zich voordoen dat een coöperatie of VvE voor een productie-installatie met een kleinverbruikersaansluiting een beschikking tot subsidieverlening wil aanvragen, terwijl op de betreffende locatie al subsidie is verleend voor een productie-installatie met een kleinverbruikersaansluiting. In deze situatie moet de aanvrager de nieuwe productie-installatie op de bestaande kleinverbruikersaansluiting van de bestaande productie-installatie realiseren. Als dat niet kan, zal de aanvrager de productie-installatie op een grootverbruikersaansluiting moeten aansluiten om in aanmerking te komen voor subsidie. Een inspreker stelt dat deze lijn afwijkt van de uitspraak van het CBB, 2 juni 2020, ECLI:NL:CBB:2020:364, waarin onder andere geconcludeerd wordt dat de netbeheerder in zo'n situatie de mogelijkheid heeft meerdere aansluitingen op verschillende WOZ-objecten te realiseren.

De regeling heeft in geen enkel opzicht invloed op de mogelijkheden voor, of bevoegdheden van netbeheerders. De regeling regelt alleen dat er geen subsidie beschikt kan worden voor een productie-installatie die met een nieuwe kleinverbruikersaansluiting geïnstalleerd wordt op een locatie waar zich een andere productie-installatie met een andere kleinverbruikersaansluiting met subsidie bevindt. Om voor de subsidie in aanmerking te komen kan de aanvrager de nieuwe productie-installatie ofwel aansluiten op de bestaande kleinverbruikersaansluiting (mits de eigenaar van die kleinverbruikersaansluiting daar toestemming voor geeft), ofwel op een nieuwe grootverbruikersaansluiting.

Beroepsmogelijkheid

Een inspreker ziet graag dat de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing verklaard wordt in de regeling.

De algemeen geldende bepalingen van de Awb, waaronder de bezwaar- en beroepsbepalingen van de Awb, zijn van toepassing omdat sprake is van een beschikking in de zin van de Awb. Dit hoeft daarom niet in de regeling vastgelegd te worden.

Definitie allocatiepunt

Ook is er gevraagd waarom de in de concept-regeling gehanteerde definitie van een allocatiepunt anders is dan de definitie die de Autoriteit Consument en Markt hanteert. Hiervoor is gekozen om aan te sluiten bij de nieuwe Energiewet. De internetconsultatie van de Energiewet is gesloten op 12 februari 2021.

Definitie gebruikte materialen

Een inspreker vraagt zich af wat verstaan wordt onder de term 'gebruikte materialen' op basis waarvan de minister de subsidieaanvraag af kan wijzen. Onder gebruikte materialen worden de (essentiële) onderdelen van de productie-installatie verstaan. Denk bij een windturbine bijvoorbeeld aan de fundatie, mast, bladen, gondel en generator. Al deze onderdelen moeten ongebruikt zijn na fabricage. Als bepaalde nieuwe onderdelen van gerecycled materiaal gemaakt zijn dan mag dat wel, omdat ze dan ongebruikt zijn na fabricage.

Tool definitie postcoderoos & rekenmodel banking

RVO zal op zijn website aan twee verzoeken van Energie Samen tegemoet komen voor de ondersteuning van VvE's en coöperaties. Ten eerste is RVO begonnen met het bouwen van een tool waarmee VvE's en coöperaties de omvang en begrenzing van een postcoderoos kunnen bepalen. Ten tweede zal RVO een rekenmodel voor banking op zijn website beschikbaar stellen.

Aanvang subsidieperiode op datum ingebruikname

Energie Samen heeft tevens verzocht de aanvang van de subsidieperiode gelijk te trekken met de datum van ingebruikname van de productie-installatie. Dit wordt niet aangepast in de regeling, maar op het aanvraagformulier wordt de mogelijkheid aan de subsidieontvanger gegeven om ervoor te kiezen de aanvang van de subsidieperiode gelijk te stellen aan de datum van ingebruikname.

Formulieren vestiging van opstal en toestemming locatie-eigenaar Tenslotte vroeg Energie Samen of de overeenkomst tot vestiging van opstal hetzelfde formulier betreft als het formulier voor de toestemming van de locatie-eigenaar van de SDE++. Dit zijn twee verschillende formulieren. RVO zal een voorbeeld van de overeenkomst tot vestiging van opstal delen op zijn website.

Overig

De fiscale postcoderoosregeling

Meerdere reacties betreffen de fiscale postcoderoosregeling. Deze reacties betreffen niet de regeling die bij deze internetconsultatie is voorgelegd, dus hier wordt in dit verslag verder niet op in gegaan.

Jaarlijkse vaststelling subsidieplafond

Tevens kwam de suggestie dat de jaarlijkse vaststelling van het subsidieplafond niet politiek bepaald, maar afhankelijk van de behoefte zou moeten zijn. Een dergelijk besluit om de manier van het subsidieplafond anders vast te stellen, is op zichzelf een politieke keuze. Bovendien is het de verantwoordelijkheid van het kabinet om de overheidsuitgaven te beheersen. Als dit voorstel zou worden gevolgd, zou er de facto sprake zijn van een open-einde regeling.

Hoger energielabel door deelname SCE

Er is het verzoek ingebracht om het energielabel van het pand van een lid van een energiecoöperatie die hernieuwbare energie opwekt te kunnen verhogen in de mate waarop deze omhoog zou zijn gegaan wanneer de eigenaar van het pand panelen op het eigen dak had gelegd. Deze koppeling is onwenselijk: het energielabel is gekoppeld aan de energieprestaties van het pand zélf en niet aan investeringen die de eigenaar van dat pand elders doet in verduurzaming.

Verschillen tussen groepen burgers

Een inspreker maakt zich zorgen over het feit dat subsidie aan coöperaties en VvE's de facto subsidie aan individuele leden in een collectief samenwerkingsverband is. De inspreker suggereert dat deze subsidie daarom de ene groep individuele bewoners bevoordeelt ten opzichte van de andere groep die elektriciteit opwekt met zonnepanelen op het eigen dak. Dit is echter niet het geval. Iedere burger staat het vrij om een coöperatie op te richten of daaraan deel te nemen, dat geldt ook voor kleinverbruikers die zelf zonnepanelen hebben en gebruik maken van de salderingsregeling.

Veranderende regels

Een inspreker waarschuwt voor het al te vaak veranderen van regels met nadelige gevolgen voor de burger als resultaat. Dit zal het vertrouwen in de overheid door de burger doen afnemen. Het kabinet is zich terdege bewust van de belangen van energiecoöperaties die projecten zijn gestart onder de fiscale postcoderoosregeling. Daarom kunnen leden van deze coöperaties die al lid waren van de coöperatie voordat de fiscale postcoderoosregeling afloopt op 1 april 2021 ook na afloop van de fiscale postcoderoosregeling nog daarvan gebruik blijven maken. De nieuwe regeling is bovendien in nauw overleg tot stand gekomen met vertegenwoordigers van de sector, via Energie Samen.

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

Maart 2021 | Publicatie-nr. 0321-037